

Aqqalu C. Jerimiassen

UPA 2023/115

Atassut

3. maj 2023

Inatsisartunut aaliangigassiaralugu siunnersuut; Naalakkersuisut pisussaaffilerneqassasut naalagaaffimmi oqartussaasunut piumasaqaateqassasut Kalaallit Danskit Nunaanni inuiattut ikinnerussuteqartut akuerineqarnissaat, tassani tunngavigineqassaaq Inuiaat Ikinnerussuteqarneranut isumaqatigiissut (FCNM) aammalu Europami oqaatsit aaliangersimasut imaluunniit inuiaat ikinnerussuteqartut oqaaserisamikkut ikinnerussuteqarnerannut angerfigeqatigiissut (Sprogpagten).

(Inatsisartunut ilaasortaq Kuno Fencker, Siumut)

Inuiaat nammineerusuttut nammineerlutik akisussaaffeqarput. Pingaartumik inuttut ataasiakkaatut. Nunanut allanut nuunniaraanni aamma nammineq akisussaaffiuvoq. Nunamummi allamut nuunnavianngilagut immikkut pineqarusulluta.

Siunnersuuteqartup tunngavilersuutimini Danmark pisuutippaa Kalaalerpassuit Danmarkimut nuuttarmata. Ila ajornanngippallaarujussuarpoq allat pisuutiinnassallugit.

Inuiaat nammineerusuttut nammineerlutik akisussaaffeqarput. Inuit nilliapput Naalagaaffinngorusullutik, soormiuna taava tassunga killinngitsugut? Qularnanngilaq akisussaaffimmik tiguisinnaannginnatta allanillu pisuutitsiuaratta. Imaanngilaq akisussaassuseqanngitsumik oqartussaaffinnik tigooraapallanneq.

Piffissanngorpoq inuiaat kalaallit nammineerluta akisussaassuseqalernissatsinnik, meerujuujunnaarluta allanillu pisuutitsiunnaarluta. Meeraatilluta naatsorsuutigisarpaput inersimasuniit isumagineqassalluta paarineqassallutalu. Inersimasunngornerlu tassaavoq inuttut imminut akisussaaffeqalerneq.

Meeraq nilliasinnaasarpog piumasani perusullugu, piumasanilu pinngikkuniuk qiasinnaasarluni. Inersimasunngoraangatta ilikkartarpaput, immaqaluunniit ilikkartussaagaluarparput iliuitsigut kinguneqartarmata, angusaqassagutta, piumasaqaruttaluunniit nammineerluta sulilluta angussallugit. Soorlu inuiattut erinarsuuterput eqqaaginnaraanni:” Qitornatit kissumiaannarpatit”. Piffissanngorsorivara inersimasunngornissatsinnut.

Nammineersinnaaneq qulaaniit tunniussaannngilaq, nammineruna pilersitassaq. Napparsimasortagut allatulluunniit innarluutillit nukigut tamaasa atorlugit sullittariaqarpagut, utoqqartagut ataqqillugillu

toqqissillutik suliunnaarnersiuteqarnissaannik aqutissiuutissavagut. Meerartagullu toqqissisimanissaat pitsaasumillu ilinniagaqarnissaannik kaammattortuarlugit

Ullumikkut nunatsinni napparsimasortagulluunniit iluamik ikiorsinnaangilagut. Ilarpassui DK-mut nuuttariaqartarput peqqissusertik salliummassuk. Inoqatigut utoqqalilersut DK-mut nuuttarput utoqqartagut iluamik atugaqartinnginnatsigit. Allat pisuutiinnarnagit immitsinnut qiviarsinnaaneq ilikkartariaqarparput, sullarlussimaguttalu nassuerutigeriarlugu ilinniarfigalugu.

Massakkummi allaat inuiaat allat piumaffiginiarsaralugit siunnersuusiortalersimavugut, aali allat iliuusaat susinnaanagit, inuttulli iliutsigit nammineerluta aqussinnaasatuorigigut. Oqartoqartarpoq nunarsuatsinni atugarissaaneq annertusiartuaartillugu, ajornartorsiutit oqiliartortillugit, nutaanik anniaatissatsinnik ujartuilersartugut.

Illup pujoorfissua aallartissutiginiarunnaarlugu toqqavik qajannaatsoq sanarfitigu. Ajortumik pineqarsoriuarneq imminut tatiginnginnermik aallaaveqarpoq.

Ersarissumik aperilassi. Inuk nammineertoq immikkut pineqassava? Inuiaat nammineertut immikkut pineqassappat? Ikinnerussusillit immikkut pineqassappat? Immaqaluunniit allat naligalugit pisinnaatitaaffeqassappat? Uagut Atassummi ikinnerussuteqangaarnerput pillugu immikkut pineqassaagut? Pisinnaatitaaffigut allaniit amerlanerussappat?

Allat tikkuartorunnaarlugit nammineerluta pikkorinnerusariaqarpugut. Ikinnerussusilittut pisinnaatitaaffeqalernissamik kissaateqarneq kinguariaatitut Atassummiit isigivarput. Innuttaassuseqarnermi tassaavoq allat naligalugit pisinnaatitaaffeqarneq. Kikkummi tamarmik immikkut allatut pisinnaatitaaffeqarniarpata sumut killissaagut? Naligiimmik pisinnaatitaaffeqarneq Atassummiit toqqarparput.

Atassummiit peqqinnissaqarfitta naalagaaffimmut utertinneqarnissaa siunnersuutiginiukuugaluarparput akisussaaffik aningaasatigut sulisoqarnikkullu artoratsigu. Akisussaassuseqanngitsumik oqartussaaffik tigusimagatsigu. Inuillu ikiorserneqarsinnaagaluarlutik ajoraluartumik toqqukut annaasagut amerlavallaarujussuarmata.

Atassut ullut tamangajaasa kalaaleqatitsinniit akerartugaavoq, ikinnerussuteqarnerput pillugu. Nungoqquneqartuarparput, kalaaleqatitsinniit. Allatut isummersornerput pillugu. Inuk salliullugu sulinerput pillugu. Naalagaaffinngorniarutta naalagaaffinngussaqaarpugut, killilersuinaviangilagut, inulliuna salliukkatsigu nippusimaniaannartutut nunguinnartussatullu taaneqartuartugut. Immikkut pineqassaagut? Naamik. Immikkut pisinnaatitaaffeqalerniarparput? Naamik. Tamassi naligalusi sulissaagut.

Inuit sorsuffimmiit qimaallutik nunamut allamut nunasisimasut oqaatsitik attatiinnarumallugit immikkut pisinnaatitaaffilerneqarnerat paasikuttoorparput.

Siunnersuuteqartoq pitsaasumik angusaqarusulluni siunnersuuteqarnera paasisinnaavarput. Atassummiilli naligiinneq toqqaratsigu siunnersuut itigartipparput.